

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ
„DĖL SPRENDIMŲ DĖL BUVUSIŲ SODYBŲ ATSTATYMO GAMTINIUOSE IR
KOMPLEKSINIUOSE DRAUSTINIUOSE IR VALSTYBINIUOSE PARKUOSE PRIĖMIMO
TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ IR „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS 2011 M. RUGSĖJO 28 D. NUTARIMO NR. 1131 „DĖL MIŠKO ŽEMĖS
PAVERTIMO KITOMIS NAUDMENOMIS IR KOMPENSAVIMO UŽ MIŠKO ŽEMĖS
PAVERTIMĄ KITOMIS NAUDMENOMIS TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO IR KAI
KURIŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMŲ PRIPAŽINIMO
NETEKUSIAIS GALIOS“ PAKEITIMO“ PROJEKTŲ
(TAP NR. 18-43(3); TAIS NR. 19-9104(6))**

2019-11-25 Nr. NV-3282

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija.

2. Projekto tikslas – nustatyti, kokios institucijos ir kokiais dokumentais remiantis priima sprendimus, kad gamtiniame ar kompleksiniame draustinyje arba valstybiniame parke esančiame žemės sklype buvo sodyba.

3. Dabartinė situacija:

- Saugomų teritorijų įstatyme apibrėžta sąvoka „Buvusi sodyba“ – vieta žemės sklypo dalyje, kurioje faktiškai buvo teisėtai pastatytas vieno arba dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatas (namas) su jo priklausiniais ar be jų, tačiau neišliko dėl susidariusių aplinkybių (nugriautas, sugriuvo, sudegė ar kitaip sunyko), kai jo buvimo faktas ir vieta nustatyta pagal valstybės archyvuose saugomus kartografinius dokumentus, o jeigu jie neišlikę, – nustatant juridinį faktą teismo sprendimu.
- Įgyvendinant Saugomų teritorijų įstatymo (9 str. 3 d. 8 p. ir 13 str. 3 d. 9 p.) nuostatas, Vyriausybė turi nustatyti sprendimų dėl buvusių sodybų atstatymo gamtiniuose ir kompleksiniuose draustiniuose ir valstybiniuose parkuose priėmimo tvarką.
- Iki šiol visais atvejais teismas nustatydavo juridinį faktą dėl buvusios sodybos. Įsigaliojus teikiamam Projektui, teismas nustatytų juridinį faktą apie nurodytame žemės sklype buvusią sodybą tik tuo atveju, jei nebūtų išlikusių valstybės archyvuose saugomų kartografinių dokumentų, leidžiančių identifikuoti buvusią sodybą.

4. Projekto esmė – nustatoma prašymų atstatyti buvusias sodybas draustiniuose ir valstybiniuose parkuose (toliau – saugomose teritorijose) ir kitų dokumentų pateikimo ir nagrinėjimo, sprendimų priėmimo tvarka. Esminės nuostatos:

- prašymus dėl buvusios sodybos atstatymo nagrinėja ir sprendimus priima saugomų teritorijų direkcijos (valstybės įsteigtose saugomose teritorijose) ar savivaldybių administracijos (savivaldybių įsteigtose saugomose teritorijose);
- svarbiausi dokumentai priimant sprendimą - valstybės archyvų kartografiniai dokumentai, leidžiantys identifikuoti ar konkrečiame žemės sklype buvo sodybos pastatas;
- užkertama galimybė atkurti kelias sodybas vienoje vietoje, t. y. tais atvejais, kai iš pateiktų valstybės archyvuose saugomų kartografinių dokumentų kopijų matyti, kad žemės sklype, kuriame norima atstatyti buvusią sodybą, buvo pastatyti tik vieno arba dviejų butų gyvenamosios paskirties pastato (namo) priklausiniai, o vieno arba dviejų butų gyvenamosios paskirties pastatas (namas) buvo pastatytas kitame žemės sklype, pirmajame žemės sklype sodybos atstatyti neleidžiama. Sodybą leidžiama atstatyti tik tame žemės sklype, kuriame buvo vieno arba dviejų

butų gyvenamosios paskirties pastatas (namas). Tais atvejais, kai plotas, kuriame buvo norimos atstatyti sodybos gyvenamasis namas, patenka į kelis žemės sklypus, sodybą leidžiama atstatyti tik tame žemės sklype, į kurį patenka didžioji dalis namo.

Siekiant suderinti siūlomas nustatyti nuostatas, kartu teikiamas Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimo Nr. 1131 „Dėl Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašo patvirtinimo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“ pakeitimo“ projektas. Nustatoma, kad kartu su prašymu miško žemę paversti kitomis naudmenomis teikiamas sprendimas leisti atstatyti buvusią sodybą nurodytame sklype.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- Bus teisiškai reglamentuotas sprendimų priėmimas (nesikreipiant į teismą, jei iš valstybės archyvuose saugomų kartografinių dokumentų galima identifikuoti buvusią sodybą). Asmenims, norintiems gauti minėtą patvirtinimą, bus iš anksto žinoma, kokius dokumentus jie turi pateikti ir kokia tvarka priimami sprendimai.
- Aiškesnė tvarka ir procedūros leis sutrumpinti sprendimo priėmimo laiką. Prašymai ir skundai bus nagrinėjami vadovaujantis Vyriausybės patvirtintomis Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklėmis (per 20 d.d., o tais atvejais, kai institucijos pačios turės kreiptis į valstybės archyvus – per 40 d.d.). Iki šiol juridinio fakto nustatymas užtrukdavo Apylinkių teismuose ~ 90 d., Apygardų teismuose ~ 290 d., apeliacinėse instancijose ~ 150 d.
- Projektui įgyvendinti papildomų lėšų poreikis nenumatomas.

5. Derinimas – Projektas derintas su Kultūros ministerija, Žemės ūkio ministerija, Teisingumo ministerija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba ir Valstybine duomenų apsaugos inspekcija. Atsižvelgta į daugumą pateiktų pastabų, dėl kitų pastabų institucijos sutiko su Projekto rengėjų pateiktais argumentais, todėl laikoma, kad Projektas suderinti be pastabų. Projektas parengtas bendradarbiaujant su Valstybine saugomų teritorijų tarnyba.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

7. Dalykinio vertinimo išvada – siūlytume Projektą plačiau aptarti tarpinstituciniame pasitarime.

Atsižvelgiant į tai, kad Projektu numatomi nauji įgaliojimai saugomų teritorijų direkcijoms ir savivaldybių administracijoms, abejotina, kad Projekto įgyvendinimui neprireiks papildomų valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšų. Siūlytina Projektą suderinti su Finansų ministerija.